

**Uchwała Nr XXIV/171/2012
Rady Gminy Wierzchowo
z dnia 30 października 2012r.**

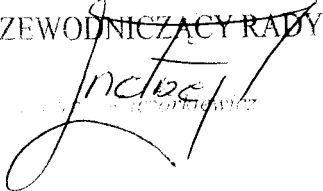
w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2012 - 2014

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), art. 10, art.176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.) Rada Gminy Wierzchowo uchwala, co następuje:

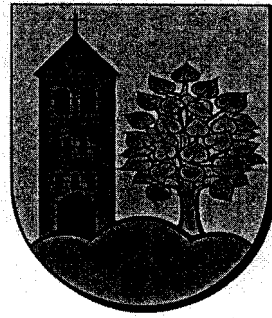
§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2012 - 2014 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wierzchowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

*Załącznik
do uchwały Nr XXIV/171/2012
Rady Gminy Wierzchowo
z dnia 30 października 2012*

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2012 - 2014

Wprowadzenie

Rodzina jest naturalnym środowiskiem, do którego przynależność wynika z samego faktu urodzenia. Rodzina troszczy się o swoich najbliższych, opiekuje się nimi, zapewnia wartości materialne, zaspakaja potrzeby emocjonalne, stanowi również pierwszy stopień edukacyjny dla swoich dzieci, uczy zachowań, nawyków, kultury, kształtuje postawy i umiejętności. Rodzice mają obowiązek opiekować się swoimi dziećmi oraz wychowywać w duchu mądrości, rozsądku oraz etyki.

Jeżeli zaś rodzina nie wypełnia prawidłowo swoich podstawowych funkcji nie zapewnia swoim dzieciom zdrowego i pełnego funkcjonowania wówczas instytucje i służby zobowiązane są do podjęcia działań na rzecz współpracy z rodziną. Alkoholizm, przemoc we wzajemnych relacjach, ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego to problemy, które zaburzają życie rodziny. Zadaniem pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji jest podjęcie działań na rzecz rodziny dysfunkcyjnej w oparciu o ściśle określony plan działania.

Praca z rodziną winna być połączona z jej własną aktywnością. Organizując różnorodne formy pomocy na rzecz rodziny wieloproblemowej należy konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Stąd głównym założeniem Programu jest wspieranie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej nie oznacza rozwiązania problemu rodziny. Z uwagi na więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem konieczne jest motywowanie rodziców do zmiany oraz praca prowadząca do stworzenia prawidłowych warunków rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej i jego powrotu do domu.

Dlatego polityka państwa oraz wszelkie działania instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych powinny być ukierunkowane na pomoc rodzinie.

Działania władz państwowych i samorządowych w takich sytuacjach określa ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Przedkładany Program Wspierania Rodziny na lata 2012-2014 stanowi realizację dyspozycji ustawowej.

I. Akta prawne

Podstawą działań ujętych w programie jest:

1. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r., Nr 149, poz. 887),
2. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. nr 70, poz. 473 z późn. zm.),
5. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.).

II. Podstawowe pojęcia

2.1. Rodzina

Rodzinę można scharakteryzować jako małą grupę społeczną szczególnego rodzaju, charakteryzującą się silnymi więzami emocjonalnymi i formalnymi istniejącymi pomiędzy jej członkami. Opiera się ona na dwóch rodzajach więzi małżeństwie i pokrewieństwie. Mówimy o niej również jak o grupie pierwotnej, ponieważ należymy do niej od momentu narodzin, aż do śmierci. Rodzina jest także grupą formalną mającą określoną prawnie strukturę, cele i normy w ramach, których funkcjonuje w społeczeństwie.

Mówiąc o rodzinie nie możemy zapominać o funkcjach, jakie pełni w społeczeństwie, a są to kolejno:

- funkcja prokreacyjna – pozwala na zaspokojenie emocjonalno-rodzicielskich potrzeb współmałżonków oraz na biologiczne przetrwanie społeczeństwa;
- funkcja seksualna - zaspakaja potrzeby życia intymnego małżonków;
- funkcja ekonomiczna – pozwala na zagwarantowanie bezpieczeństwa materialnego rodzinie;

- funkcja opiekuńczo - zabezpieczająca – polega na zabezpieczeniu środków niezbędnych do życia oraz sprawowania opieki nad niepełnosprawnymi lub chorymi członkami rodziny;
- funkcja socjalizacyjna – jest realizowana w dwóch wymiarach: jako przygotowanie dzieci do samodzielnego życia i pełnienia ról społecznych oraz jako wzajemne dostosowanie swoich zachowań i cech osobowości przez współmałżonków;
- funkcja stratyfikacyjna – polega na nadawaniu przez rodzinę pozycji społecznej swoich członków;
- funkcja rekreacyjna – polega na zaspakajaniu potrzeb odpoczynku, relaksu, rozrywki;
- funkcja emocjonalna- polega na zaspakajaniu potrzeb uczuciowych
- funkcja kulturowa – przekazywanie dzieciom dziedzictwa kulturowego poprzez zapoznawanie ich z dziełami sztuki, literatury, zabytkami i innymi cennymi relikami przeszłości;

We współczesnym świecie funkcjonują również takie formy rodziny, jak:

- rodzina niepełna (np. rozbita, sieroca),
- rodzina zrekonstruowana (rodzina uzupełniona w wyniku nowego związku małżeńskiego osamotnionego współmałżonka),
- rodzina przysposobiona (rodzina, która przysposabia, adoptuje dziecko),
- rodzina zastępcza (rodzina, która przejmuje role opiekuńczo-wychowawcze nad dzieckiem całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej).

2.2 Rodzina dysfunkcjonalna

Rodzina dysfunkcjonalna to, najkrócej mówiąc rodzina, która nie spełnia swoich funkcji. To rodzina, która poprzez zaburzone relacje, zasady, role czy komunikację nie zapewnia swoim członkom możliwości zdrowego i pełnego funkcjonowania. Mianem rodziny dysfunkcyjnej określa się często rodzinę, gdzie jedna lub kilka osób jest uzależnionych, w której dochodzi do przemocy lub też któryś z jej członków nie może realizować swojej roli ze względu na doświadczane zaburzenia psychiczne.

Bez względu na to czy zaburzona jest to jedna, czy wiele osób, problem dotyczy całej rodziny, ponieważ rodzina funkcjonuje jako całość.

2.3 Piecza zastępcza

Pieczka jest zakresem praw i obowiązków wynikających z pełnienia władzy rodzicielskiej obejmujący osobę i majątek dziecka; oprócz pieczy władza rodzicielska obejmuje również jego reprezentację.

Pieczka zastępcza to:

- opieka i pomoc władz publicznych dziecku pozbawionemu opieki rodzicielskiej;
- sprawowanie pieczy nad dzieckiem przebywającym poza swym środowiskiem rodzinnym z tego powodu, że zostało ono czasowo lub stale tego środowiska pozbawione lub nie może znajdować się nim ze względu na swoje dobro (Konwencja o Prawach Dziecka z dnia 20 listopada 1989 r.).

2.4 Pomoc Społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodziną przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

III. Diagnoza problemów występujących w Gminie Wierzchowo

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na terenie Gminy Wierzchowo jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzchowie.

Celem niniejszego opracowania jest ukazanie danych dotyczących powodów przyznawania pomocy w 2011 roku, przedstawienie typologii rodzin objętych pomocą, wskazanie liczby rodzin wielodzietnych i niepełnych korzystających z pomocy, ukazanie problemów opiekuńczo – wychowawczych oraz wykazanie ilości dzieci objętych pieczą zastępczą na terenie Gminy Wierzchowo. Analiza tychże procesów daje pełniejszy obraz czynników mających wpływ na funkcjonowanie rodzin.

3.1 Charakterystyka rodzin korzystających z pomocy Ośrodka

Z danych ewidencji ludności prowadzonych przez Urząd Gminy Wierzchowo wynika, że na terenie Gminy Wierzchowo 31 grudnia 2011 r. zamieszkiwało 4 579 osób.

Tabela nr 1. Ewidencja ludności z terenu gminy Wierzchowo

Rok	Liczba ludności ogółem	Kobiety	Mężczyźni
2008	4 665	2 307	2 358
2009	4 664	2 302	2 362
2010	4 609	2 267	2 342
2011	4 579	2 260	2 319

Gmina Wierzchowo od wielu lat jest dotknięta bezrobociem, potwierdzają to dane Powiatowego Urzędu Pracy, z których wynika, że na przestrzeni ostatnich lat problem bezrobocia wzrasta. Kobiety bardziej doświadczają tego problemu niż mężczyźni.

Tabela nr 2. Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Wierzchowo

Rok (na dzień 31 grudnia)	Ogółem		Z prawem do zasiłku ogółem
	razem	kobiety	
2008	332	186	101
2009	397	218	93
2010	391	223	68
2011	392	220	77

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchowie w 2011 roku objął pomocą 229 rodzin, natomiast liczba osób w tych rodzinach oscyluje na poziomie około 843 osób. Dominującymi problemami społecznymi na terenie Gminy Wierzchowo jest bezrobocie; długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Główne problemy społeczne w rodzinach przedstawiono w poniższej w tabeli:

Tabela nr 3. Powody przyznania pomocy na terenie Gminy Wierchowo w 2011 r.

Powód Trudnej Sytuacji Życiowej		Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
		Ogółem	W tym na wsi	
0		1	2	3
ubóstwo	1	99	98	337
sieroctwo	2	0	0	0
bezdomność	3	2	2	4
potrzeba ochrony macierzyństwa	4	58	58	346
w tym: wielodzietność	5	54	54	332
bezrobocie	6	161	161	656
niepełnosprawność	7	64	64	196
długotrwała lub ciężka choroba	8	105	105	357
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	9	42	42	190
w tym: rodziny niepełne	10	33	33	127
rodziny wielodzietne	11	11	11	75
przemoc w rodzinie	12	1	1	4
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	13	0	0	0
alkoholizm	14	23	23	71
narkomania	15	0	0	0
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	16	5	5	27
brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	17	0	0	0
trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	18	0	0	0
zdarzenie losowe	19	1	1	5
sytuacja kryzysowa	20	2	2	8
kłęska żywiołowa lub ekologiczna	21	0	0	0

Tabela nr 4. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2011

Wyszczególnienie		Liczba rodzin		Liczba osób W rodzinach
		Ogółem	W tym: na wsi	
0		1	2	3
Rodziny ogółem	1	229	229	843
o liczbie osób	2	40	40	40
1				
2	3	34	34	68
3	4	45	45	135
4	5	42	42	168
5	6	31	31	155
6 i więcej	7	37	37	277
w tym: rodziny z dziećmi ogółem	8	47	47	184
o liczbie dzieci	9	17	17	42
1				
2	10	15	15	56
3	11	6	6	30
4	12	7	7	39
5	13	1	1	7
6	14	0	0	0
7 i więcej	15	1	1	10
rodziny niepełne ogółem	16	20	20	65
o liczbie dzieci	17	9	9	18
1				
2	18	5	5	16
3	19	1	1	4
4 i więcej	20	5	5	27
rodziny emerytów i rencistów	21	13	13	25
o liczbie osób	22	4	4	4
1				
2	23	7	7	14
3	24	1	1	3
4 i więcej	25	1	1	4

Rodziny wielodzietne i niepełne

Na funkcjonowanie rodziny duży wpływ ma jej struktura, zaznacza się to zwłaszcza w przypadku niepełnej struktury (rodzina rozbita, małżonkowie rozwiedzeni). Rodziny niepełne narażone są głównie na problemy materialno – bytowe oraz na samotne rodzicielstwo.

Istotna i ważna dla poziomu funkcjonowania rodziny jest ilość potomstwa. W polityce społecznej państwa za rodziny wielodzietne uznaje się rodziny mające trójkę lub więcej dzieci. W przeważającej większości rodziny te borykają się z wieloma kłopotami różnorodnej natury tj. problemy finansowe, niewydolność wychowawcza, alkoholizm.

Na terenie Gminy Wierzchowo zarówno rodziny wielodzietne jak i rodziny niepełne korzystają z pomocy społecznej. Przedstawia to poniższa tabela.

Tabela nr 5. Liczba rodzin niepełnych korzystających z pomocy (w formie świadczeń materialnych i niematerialnych).

Lata	Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	Liczba rodzin niepełnych ogółem	Rodziny o liczbie dzieci			
			1	2	3	4 i więcej
2008	322	24	15	11	4	8
2009	260	21	15	12	4	5
2010	220	19	22	17	7	5
2011	229	20	17	15	6	9

Problemy opiekuńczo – wychowawcze

Wśród rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzchowie są rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi. Rodzice, którzy mają problemy w wypełnianiu zadań rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych negatywnie wpływają na rozwój swoich potomków. Dzieci z tychże rodzin bardzo często wykazują zaburzenia w zachowaniu tj. agresja, konflikty z rówieśnikami, problemy w nauce, zachowania buntownicze. Zjawiska patologiczne wśród osób małoletnich oraz brak prawidłowej opieki i wzorców rodzicielskich powoduje konieczność podjęcia działań profilaktycznych w stosunku do dziecka i całej rodziny.

Tabela nr 6 Wykaz spraw wykonawczych z nadzorem kuratora w sprawach o ograniczenie władzy rodzicielskiej i nadzorów kuratora nad nieletnimi w latach 2008 – 2011.

Rok	Nadzory nad sposobem wykonywania władzy rodzicielskiej	Nadzory nad nieletnimi
2008	7	3
2009	3	4
2010	3	1
2011	7	4
Razem	20	12

3.4 Rodzicielstwo zastępcze

Ustawa z dnia 11 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest aktem, który reguluje system pomocy rodzinie z dzieckiem mającym trudności z wypełnianiem podstawowych funkcji rodzicielskich. Ustawodawca obliguje gminę do wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zaś powiat do organizacji pieczy zastępczej. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej ma być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku, rozróżnia następujące formy rodzinnej pieczy zastępczej:

- rodzina zastępcza:
  - spokrewniona,
  - niezawodowa,
  - zawodowa (pełniąca funkcje pogotowia rodzinnego i specjalistyczna),
- rodzinny dom dziecka.

Dziecko zostaje umieszczone w rodzinie zastępczej na podstawie orzeczenia sądu. Obowiązek opieki nad dzieckiem i jego wychowania rodzina zastępcza podejmuje z dniem umieszczenia dziecka w tej rodzinie. Natomiast pełnienie funkcji rodziny zastępczej z mocy prawa ustaje z dniem osiągnięcia przez dziecko pełnoletności.

Młodzież, która osiągnęła pełnoletność zostaje objęta pomocą w formie pracy socjalnej oraz pomocą pieniężną i rzeczową. Celem pomocy jest życiowe usamodzielnienie wychowanków placówek i rodzin zastępczych.

Dzieci pozbawione prawidłowej opieki w rodzinie naturalnej są umieszczane w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Tabela nr 7. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych z terenu Gminy Wierchowo

Rok	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych
2008	1
2009	3
2010	1
2011	3

Tabela nr 8. Liczba dzieci z terenu Gminy Wierchowo przebywająca w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

Rok	Liczba dzieci przebywająca w placówkach opiekuńczo-wychowawczych
2008	0
2009	0
2010	0
2011	2

Tabela nr 9. Liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej

Liczba dzieci zagrożonych wg ośrodka pomocy społecznej	Liczba dzieci zagrożonych wg sądu rodzinnego
4	18

Tabela nr 10. Liczba rodzin z trudnościami w opiece i wychowaniu

Liczba rodzin zagrożonych wg ośrodka pomocy społecznej	Liczba rodzin zagrożonych wg sądu rodzinnego
2	11

Tabela nr 11. Limity rodzin zastępczych zawodowych na lata 2012 – 2014 na terenie Powiatu Drawskiego.

Rok	Liczba rodzin zastępczych zawodowych	Liczba rodzin zastępczych zawodowych tworzonych
2012	8	1
2013	9	1
2014	10	1

IV. Cel programu

Nadrzędnym celem programu jest utrzymanie dziecka w rodzinie bądź jego powrót do rodziny, dlatego też praca z rodziną powinna być rozpatrywana z perspektywy dziecka.

1.Cel główny

Skuteczne wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich zadań, związanych z wychowywaniem, opieką oraz ochroną dzieci.

1.1 Cel szczegółowy

Diagnoza rodzin zagrożonych kryzysem, negatywnie wpływających na rozwój i opiekę nad dzieckiem.

Działania:

1. Zapoznanie i analiza problemów występujących w rodzinach zamieszkujących na terenie Gminy Wierzchowo.
2. Monitorowanie rodzin objętych pomocą oraz ocena podjętych działań.
3. Wzmacnianie systemu norm i wartości gwarantujących prawidłowy przebieg procesu wychowawczego za pomocą pracy z indywidualnym przypadkiem.
4. Wdrażanie programów edukacyjnych skierowanych zarówno do dzieci jak i rodziców, służących rozwojowi rodziny.
5. Prowadzenie rocznej sprawozdawczości z realizacji Programu.

1.2 Cel szczegółowy

Skonstruowanie spójnego systemu współpracy organów realizujących zadania na rzecz dziecka i rodziny.

Działania:

1. Zorganizowanie współpracy różnych instytucji działających na terenie powiatu drawskiego (tj. kuratorzy sądowi, policja, szkoła, pracownik socjalny, asystent rodziny, ośrodek kultury, biblioteka publiczna, powiatowy urząd pracy) na rzecz rodzin dotkniętych problemem opiekuńczo – wychowawczym).

2. Inspirowanie społecznej aktywności do działań samopomocowych.
3. Objęcie rodzin dysfunkcyjnych specjalistycznym poradnictwem rodzinnym.
4. Podjęcie działań na rzecz organizacji wycieczek letniego oraz zimowego dla dzieci oraz młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo.
5. Aktywizacja społeczno – zawodowa rodziców dzieci, które są zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej lub placówce opiekuńczo - wychowawczej.

1.3 Cel szczegółowy

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.

Działania:

1. Świadczenie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom z Gminy Wierzchowo zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, przyznawanie świadczeń w postaci dodatków mieszkaniowych, świadczeń rodzinnych, stypendiów szkolnych oraz funduszu alimentacyjnego.
2. Objęcie dożywianiem dzieci i młodzieży tego wymagających w formie obiadów na terenie placówek oświatowych.
3. Organizowanie prac społecznie użytecznych dla osób będących w trudnej sytuacji życiowej.
4. Podejmowanie działań mających na celu pozostawienie dziecka w rodzinie biologicznej lub też jego szybki powrót do rodziców (tj. zatrudnienie asystenta rodziny, organizowanie poradnictwa specjalistycznego, działania w ramach zespołów interdyscyplinarnych, praca ze środowiskiem lokalnym).

V. Adresaci Programu

Odbiorcami programu będą rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Wierzchowo, doświadczające problemów opiekuńczo – wychowawczych, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

VI. Rola asystenta rodziny w realizacji zadań Gminnego Programu Wspierania Rodzin

Asystent rodziny ma za zadanie ułatwić rodzicom wypełnianie ról społecznych tak, aby rodzina mogła normalnie funkcjonować. Jego zadaniem jest również nie dopuścić do umieszczenia dzieci poza rodziną w placówkach lub rodzinach zastępczych. Jeśli dzieci znajdują się pod pieczęią zastępczą, rolą asystenta będą działania na rzecz ich jak najszybszego powrotu do rodziny.

Rozpoczęciem pracy z rodziną jest uzyskanie informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzchowie zleca na tej podstawie przeprowadzenie w takiej rodzinie wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego. Jeżeli rodzinny wywiad środowiskowy potwierdzi występowanie trudności, wówczas kierownik przekazuje kwestionariusz wywiadu asystentowi rodziny, który podejmuje pracę z rodziną.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, motywując rodzinę do aktywnego współdziałania w realizacji planu pracy z rodziną.

Zadania asystenta rodziny określa art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.) którymi są w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- opracowanie we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- udzielenie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielenie pomocy rodziną w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych oraz wychowawczych z dziećmi;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielenie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;

- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- udzielenie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku oraz przekazywanie tej oceny Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną
- sporządzenie, na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach;
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, om których mowa w art. 9 a ustawy z dnia 25 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

VII. Placówki i instytucje wspierające dziecko i rodzinę na terenie Gminy Wierzchowo

W Gminie Wierzchowo w budowie lokalnej sieci systemu wsparcia i opieki nad dziećmi i rodzinami wymagającymi wielokierunkowej pomocy do jej realizacji przewiduje się współpracę następujących instytucji:

- właściwe wydziały i stanowiska Urzędu Gminy Wierzchowo,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchowie,
- Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Turystyki w Wierzchowie,
- Biblioteka Publiczna w Wierzchowie,
- Przedszkola Publiczne,
- Szkoły podstawowe i gimnazjalne,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Posterunek Policji w Wierzchowie,
- Zakład Opieki Zdrowotnej,

- Rady Sołeckie.

Gmina Wierzchowo współpracuje również z instytucjami zajmującymi się pomocą dzieciom i rodzinom na gruncie powiatowym, instytucjami tymi są:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim,
- Ośrodek Wspierania Dziecka i Rodziny w Drawsku Pomorskim,
- Powiatowa Komenda Policji w Drawsku Pomorskim,
- Sąd Rejonowy w Drawsku Pomorskim,
- Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna w Drawsku Pomorskim,

VIII. Realizacja programu

Program realizowany będzie na terenie Gminy Wierzchowo w latach 2012-2014. Inicjowanie i koordynowanie działań w zakresie Programu należy do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzchowie. Realizację Programu winni wspierać również lokalne instytucje i służby to jest: Urząd Gminy Wierzchowo, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Wierzchowie, Biblioteka Publiczna w Wierzchowie, placówki oświatowe, Sąd Rejonowy w Drawsku Pomorskim, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Drawsku Pomorskim. Tak realizowany program stanowić będzie pełne objęcie systemu wsparcia i pomocy nad dzieckiem i rodziną.

IX. Finansowanie programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Wierzchowo oraz budżetu państwa (programy rządowe). Dopuszcza się również finansowanie ze środków projektowych wewnętrznych (krajowych) i zewnętrznych (współfinansowanych przez Unię Europejską).

X. Monitorowanie programu

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchowie będzie sporządzał coroczne sprawozdania z realizacji Programu. W ramach monitoringu gromadzone będą informacje dotyczące:

- liczby osób i rodzin objętych działaniami wynikającymi z Programu,
- form wsparcia realizowanych w ramach Programu,
- rodzaju działań podejmowanych na rzecz dziecka i rodziny,

- podmiotów zaangażowanych w realizację Programu,
- wartości środków finansowych pozyskanych na realizację Programu.

Po zakończeniu Programu Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchowie przedstawi Radzie Gminy do dnia 31.03.2015 r. sprawozdanie z realizacji Programu.

XI. Zakończenie

Nadrzędnym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest pomoc rodzinie w zachowaniu jej integralności, przeciwdziałanie konieczności umieszczenia dzieci w opiece zastępczej, poprzez pomoc w osiągnięciu przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, umożliwiającej jej wychowanie dzieci. W sytuacji, gdy dojdzie, mimo wszystko, do czasowego umieszczenia dzieci poza rodziną biologiczną celem pracy z rodziną jest wówczas poprawa funkcjonowania w obszarze opiekuńczo – wychowawczym.

Kłopoty rodziny często biorą się z utrwalonej postawy wyuczonej bezradności, jednak włączenie od samego początku członków rodziny do decydowania o swoich sprawach ma zasadnicze znaczenie. Wzmacnia u jej członków poczucie wartości, sprawczości, motywacji do działania a także integruje ich, wzmacnia pozytywną więź. Podejście takie jest zgodne z zasadą pomocniczości, która jest fundamentem pracy socjalnej. Przywracając rodzinie wiarę we własne możliwości tworzy się fundament pod odbudowanie umiejętności samodzielnego rozwiązywania własnych problemów

W pracy z rodziną ważna jest koordynacja działań wszystkich instytucji i służb powołanych do wspierania rodziny. Zorganizowanie współpracy różnych instytucji działających na terenie powiatu drawskiego na rzecz rodzin dotkniętych problemem opiekuńczo – wychowawczym jest warunkiem prawidłowej realizacji celów Programu.

Efektem realizacji Programu jest integracja rodziny, wzmocnienie więzi uczuciowych między jej członkami, zintegrowanie rodziny z otoczeniem społecznym, odbudowanie jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej, ekonomiczno – socjalnej oraz społecznej a także zneutralizowanie patogenicznego wpływu na dzieci.